

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

«Львівська політехніка»

д.т.н., проф.

Ірина ЯРЕМЧУК

«10» 10 2025 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації «Державне регулювання конкурентоспроможності закладів освіти України»

Національного університету «Львівська політехніка»

Журавель Юлії Вікторівни,

представленої на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – *Механізми державного управління*

Призначені рішенням Вченої ради Національного університету «Львівська політехніка» (протокол № 27 від 30.09.2025 р.) рецензенти:

– професор кафедри адміністративного та фінансового менеджменту, д.держ.упр., професор Вероніка КАРКОВСЬКА;

– професор кафедри публічного врядування, д.держ.упр., професор Ольга ФЕДОРЧАК;

– професор кафедри теоретичної та практичної психології д.держ.упр., професор Петро ПЕТРОВСЬКИЙ.

Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України 24.11.2020 р., протокол № 7/73.

1. Актуальність теми дисертації

У контексті глобалізації та інтеграційних процесів, що відбуваються у світовому освітньому просторі, питання конкурентоспроможності закладів освіти набуває особливої актуальності. Зміцнення позицій національної освіти на міжнародному рівні вимагає ефективного впровадження інноваційних підходів в управлінні освітніми процесами та розроблення державних стратегій, що забезпечують розвиток конкурентних переваг закладів освіти України.

Структурні реформи та зміни в освітньому праві України, зокрема прийняття законів «Про освіту» та «Про вищу освіту», сформували необхідність всебічного аналізу та оцінки ефективності державного регулювання в цій сфері. Державне регулювання конкурентоспроможності закладів освіти стає ключовим інструментом вирішення завдань, пов'язаних із підвищенням якості освіти, її доступності та відповідності потребам сучасного ринку праці.

Це дослідження спрямоване на аналіз, оцінку та розробку державних механізмів регулювання, які можуть сприяти підвищенню конкурентоспроможності українських закладів освіти в умовах міжнародної інтеграції та світових освітніх трендів. Визначення ефективності таких механізмів дає змогу формувати рекомендації для оптимізації

державного впливу на освітній сектор, що своєю чергою стане основою для вироблення стратегій розвитку освіти в Україні.

Вплив війни на конкурентоспроможність освітньої сфери в Україні має глибокий і багатоаспектний характер. Війна призвела до руйнування освітньої інфраструктури, переривання навчальних процесів і вимушеної міграції учнів, студентів, вчителів і викладачів. Це створило серйозні виклики для забезпечення безперервності освітніх послуг і підтримання якості освіти на належному рівні. Водночас такі умови стимулювали інтенсивний розвиток дистанційних та онлайн-форм навчання, упровадження інноваційних освітніх технологій, що є одним із чинників модернізації та підвищення міжнародної конкурентоспроможності української освіти. Також відкрилися нові можливості для реформування та адаптації освітньої системи, спрямовані на зміцнення її стійкості в умовах воєнного стану в Україні та здатності реагувати на сучасні виклики глобалізованого світу.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри регіонального та місцевого розвитку Національного університету «Львівська політехніка» «Наукові засади забезпечення сталого розвитку територіальних громад і територій в умовах національних викликів та повоєнного відновлення України» (ДР № 0124U000016) та ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» «Розробка механізму стимулювання ефективного використання економічного потенціалу розвитку біоекономіки в Україні» (номер державної реєстрації: 0120U100493).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Наукове дослідження виконано дисертантом самостійно, з використанням останніх досягнень галузі науки публічного управління. Теоретичні положення та висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора у сфері теорії та практики державного управління, аналізу відповідної вітчизняної та зарубіжної літератури, а також нормативно-правової бази, що регулює окремі питання проблематики. При використанні наукового доробку інших учених для обґрунтування власних міркувань автора на них зроблено відповідні посилання.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Для реалізації поставленої мети та вирішення завдань дослідження застосовується комплексний методологічний підхід, що включає в себе принципи, техніки, загальні наукові, спеціалізовані та міждисциплінарні методи наукового аналізу, а також базові аспекти сучасних економічних теорій, системного аналізу та теорії державного регулювання. Зокрема, застосовуються такі методи: теоретичного узагальнення та абстрактно-логічний – для систематизації теоретичних положень щодо понятійно-категорійного апарату конкурентоспроможності освітніх закладів (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3); ретроспективний аналіз – для дослідження еволюції концепції конкурентоспроможності освітньої діяльності (підрозділ 1.1); структурно-логічний та семантичний аналіз – для виявлення взаємозв'язків між освітньою політикою, ринком праці та соціально-економічним розвитком, а також визначення сутності ключових понять, пов'язаних із конкурентоспроможністю освіти в контексті державного регулювання (підрозділ державного регулювання освітньої сфери та визначення відмінностей у державному

регулюванні освіти різних країн (підрозділ 1.3); узагальнення, групування і систематизації – для обґрунтування структури механізму державного регулювання конкурентоспроможності (підрозділ 2.1); факторний аналіз та SWOT-аналіз – для оцінки впливу безкоштовної освіти в розрізі доступності і якості освітніх послуг, визначення сильних і слабких сторін реалізації державної політики у сфері безкоштовної освіти та для розробки стратегічних напрямів реформ (підрозділи 2.2, 5.2); кластеризації – для ідентифікації країн за рівнем адаптації освітніх політик до євроінтеграційних процесів (підрозділ 2.3); фінансово-економічного, порівняльного та статистичного аналізу – для визначення рівня конкурентоспроможності закладів освіти, оцінки ефективності різних моделей державного регулювання освіти та дослідження змін у фінансуванні освіти (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3, 4.1); структурно-логічний та контент-аналіз – для визначення взаємозв'язку між державними стандартами та рівнем конкурентоспроможності освіти та вивчення тенденцій у формуванні змісту освітніх програм (підрозділи 4.2, 4.3); екстраполяції і дисперсійного аналізу – для аналізу міжнародного досвіду та прогнозування впливу міжнародних практик на українську освіту (підрозділи 5.1, 5.3); графічний – для побудови та схематичного представлення результатів дослідження (усі розділи дисертації).

Теоретичною базою дисертаційного дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених із царини теорії та практики соціально-економічних аспектів державної політики конкурентоспроможності освіти.

Емпіричною базою дослідження стали нормативно-правові акти, інтернет ресурси, статистичні дані, які характеризують актуальний стан і рівень конкурентоспроможності освіти із вітчизняних і зарубіжних практик.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертаційної роботи порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

У процесі дослідження автором було одержано такі найбільш суттєві наукові результати, що розкривають його особистий внесок у досліджувану тему та характеризують новизну роботи:

уперше:

- розроблено структурну модель комплексного механізму державного регулювання конкурентоспроможності закладів освіти в Україні, що в поєднанні суб'єктно-об'єктної, цільової, інструментальної та інформаційно-аналітичної складових і визначає варіативність забезпечення широкого переліку, доступності і якості освітніх послуг; перевагою відповідного комплексного механізму державного регулювання є орієнтація на здобуття конкурентних переваг закладів освіти в мобільному освітньому просторі та на ринку мобільного навчання;

- запропоновано інтегрований методичний підхід до аналізу конкурентоспроможності закладів освіти, який поєднує міждержавний, міжрегіональний та міжінституційний виміри на основі статистичної оцінки та дозволяє комплексно оцінювати конкурентоспроможність освітніх закладів з урахуванням специфіки національних систем освіти, регіональних відмінностей та інституційних особливостей, що підвищує точність і об'єктивність порівнянь, а також сприяє розробленню ефективних стратегій для підвищення конкурентоспроможності освітніх систем в умовах глобалізації;

- обґрунтовано доцільність впровадження сучасних підходів для підвищення конкурентоспроможності закладів освіти, поширених у міжнародній практиці, зокрема:

інтернаціоналізація освіти, цифрова трансформація, інноваційні підходи до навчання, партнерство з бізнесом та науково-дослідницькі центри, підвищення якості освітніх послуг, міжнародна акредитація та сертифікація, моніторинг якості освіти шляхом підвищення фінансування закладів освіти, створення умов для співпраці з бізнесом, інвестування в цифрову інфраструктуру, стимулювання мобільності студентів і викладачів, а також посилення ролі досліджень й інновацій в навчальному процесі;

– запропоновано матричний підхід для визначення пріоритетів формування і реалізації публічної політики забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти України в умовах децентралізації, що передбачає побудову матриці взаємодії закладів освіти з іншими стейкхолдерами розвитку громади (владою, наукою, бізнесом, суб'єктами соціальної інфраструктури, громадськістю, населенням) і сприяє покращенню державного регулювання конкурентоспроможності закладів освіти через формування політичних, професійних, працересурсних, функціональних і міжнародних мереж;

удосконалено:

– теоретико-прикладні основи обґрунтування щодо пріоритетів покращення освітнього процесу закладів освіти України, зокрема його педагогічної, кадрової, матеріально-технічної, організаційної й інституційної складових, визначальним напрямком яких є забезпечення компетентісно-кадрової синергії у площині мотивації науково-педагогічної діяльності, а також брендинг закладів освіти в умовах зростаючої конкуренції глобального мобільного простору;

– концептуальну модель забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти в умовах повномасштабної війни та глобальних трансформацій, яка інтегрує механізми стратегічного управління, цифровізації, міжнародної кооперації та адаптивного розвитку та яка, на відміну від наявних, полягає у використанні гнучкого механізму регулювання конкурентних позицій освітніх закладів шляхом інтеграції міжнародного досвіду та національних освітніх особливостей, що дає змогу оперативно реагувати на зміни економічного та соціального середовища;

– проблемно-орієнтований підхід до аналізування ефективності бюджетного фінансування сфери освіти України в розрізі основних груп бюджетних механізмів, що дає змогу виявити динаміку фінансової децентралізації, обґрунтувати пріоритети покращення бюджетного регулювання та можливості диверсифікації джерел доходів закладів освіти;

– структурно-логічну схему впливу державних важелів регулювання на освітній сектор із соціологічної точки зору, яка дає змогу врахувати очікування суспільства та бізнес-спільноти в умовах реформування освітньої системи через інтеграцію різних механізмів регулювання, що мають на меті забезпечити баланс між державними пріоритетами та вимогами ринку праці, а також враховує не лише інституційні зміни в освітній політиці, але й прогнозовані демографічні зміни і соціальні очікування та спрямовані на підвищення якості освіти, доступності, адаптивності до нових економічних реалій і запитів ринку та лежать в основі рекомендацій щодо системного застосування адміністративного механізму стандартизації діяльності закладів освіти України в контексті забезпечення їх конкурентоспроможності, що поєднують покращення галузевих, професійних стандартів, стандартів за рівнями освіти та спеціальностями, які сукупно визначають дорожню карту забезпечення якості освіти в Україні з поступовим впровадженням для закладів освіти адаптованих стандартів;

отримали подальший розвиток:

– концептуально-правові обґрунтування щодо доступності безоплатних освітніх послуг із системним розкриттям інституційного, інфраструктурного й інструментального підходів до формування політики у цій сфері, що дає змогу визначити основні заходи держави у забезпеченні доступності та безоплатності освітніх послуг в Україні для всіх рівнів освіти;

– інтеграційний підхід у діяльності закладів освіти, що поєднує форми та способи інтеграції на рівні освітніх і владних інститутів, визначає закономірності формування конкурентного глобального освітнього простору та дає змогу визначати пріоритети державного регулювання конкурентоспроможності закладів освіти в інтерпретації проблемної матриці з використанням законодавчих, фінансових, соціальних та інших механізмів з урахуванням їх впливу на різні соціальні групи;

– стратегічні напрями забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти України в контексті інтеграції економічних, правових і технологічних аспектів, що дозволяє створити сучасну, адаптивну та ефективну модель управління освітніми процесами відповідно до вимог сучасного ринку, зокрема на основі запропонованої концепції довгострокової стратегії управління ресурсами та з урахуванням умов децентралізації державної влади в Україні.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Розділи у монографіях

1. Matviishyn Ye. H., Zhuravel Yu. V. Considering demographic processes for planning the development of the educational services system at the regional level in Ukraine. *Ukraine's capacity to implement the sustainable development program in the context of full-scale armed aggression*: Scientific monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing". 2025. Volume 1. Pp. 160-173. (*The author's personal contribution: An analysis of the demographic situation was conducted and its impact on the development of the education sector was determined*).

6.2. Статті, опубліковані у наукових виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз

2. Zhuravel Y., Kuzmenko Y., Fedoruk O., Tymkiv I. Increasing the competitiveness of educational institutions in the conditions of internetization. *Eduweb-revista de tecnologia de informacion y comunicacion en educacion*. 2022. Vol. 16, iss. 3. P. 23-40. (*The author's personal contribution: it is determined that ensuring the competitiveness of educational institutions in the context of social transformations significantly depends on the level of use of digital technologies to promote the educational institution, form an image, popularize the results of their own research and activities, as well as journalistic activities*).

3. Abiltarova E., Lisina L., Zhuravel Y., Neizhpapa L., Mengyi Y. Interactive Student Learning Technologies in Higher Education. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2022. Vol. 11, iss. 9. P. 107-117. (*The author's personal contribution: the author analyzes the work of modern scholars on the use of interactive technologies in higher education and highlights some issues regarding the effectiveness of interactive tools in teaching students*).

4. Buhlai N., Androshchuk I., Tron T., Strelnyk O., Zhuravel Yu. Leading Educational Innovation: Transforming Learning Environments for Competitive Competencies in a Global Market. *International Journal of Organizational Leadership*. 2025. Volume 14. First Special Issue. Page 282-290. 10.33844/ijol.2025.60478. (*The author's personal contribution: strategic directions for the use of certain innovative educational methods are outlined, including project-*

based learning, embodied and cross-training, research-intensive and immersive methods, and learning through argumentation, gamification, subject portfolios, tutoring, and storytelling).

6.3. Статті, опубліковані у наукових фахових виданнях України

5. Журавель Ю. В. Управління конкурентоспроможністю освітніх установ: інклюзивність, підприємництво, маркетинг. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2023. Том 34 (73) № 3. С. 188-192. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.3/29>

6. Журавель Ю. В. Механізми підвищення конкурентоспроможності закладів освіти в умовах цифрові. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2023. № 3 (81). С. 203-209. <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2023.3.33>

7. Чжан Ю., Журавель Ю. В. Складові освітнього процесу: вплив на конкурентоспроможність закладів освіти. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2024. № 3. С. 195-203. <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.3.29> (Особистий внесок автора: акцентовано увагу на кадровому забезпеченні, мотивації педагогів, умовах праці та заробітній платі як ключових чинниках формування якісного людського капіталу та обґрунтовано необхідність поєднання державного регулювання з ініціативністю закладів освіти).

8. Гао Ю., Журавель Ю. В. Особливості застосування державних освітніх стандартів. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2024. Випуск 44. С. 351-358. <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.44.58> (Особистий внесок автора: обґрунтовано доцільність інтеграції новітніх цифрових платформ у навчальний процес, що сприяє оптимізації управлінських процедур, зниженню операційних витрат та розширенню доступності освітніх послуг).

9. Гао Ю., Журавель Ю. В., Озембловська І. С. Роль освіти у соціально-економічних процесах розвитку країни. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 1. С. 66-71. URL: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-1-14> (Особистий внесок автора: досліджено систему освіти в Україні, акцентуючи увагу на її значенні як одного з ключових факторів економічного розвитку держави та підвищення конкурентоспроможності суспільства).

10. Журавель Ю. В. Методичні підходи до аналізу конкурентоспроможності закладів освіти. Держава та регіон. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2024. № 1. С. 206-214. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2024/36.pdf

11. Журавель Ю. В. Ефективність механізмів державного регулювання конкурентоспроможності закладів освіти України. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2024. № 40. С. 278-286. URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2024/40-2024/49.pdf>

12. Журавель Ю. В. Сучасні виклики та напрями підвищення конкурентоспроможності закладів освіти України. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. Том 35 (73) № 1. С. 323-329. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/1_2024/58.pdf

13. Журавель Ю. В. Суть та особливості державного регулювання конкурентоспроможності закладів освіти. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2024. № 41. С. 237-243. URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2024/41-2024/35.pdf>

14. Шуцзюань Ч., Журавель Ю. В., Свінцов О. М., Яхно Т. П. Новітні методи підвищення конкурентоспроможності освітніх установ: міжнародна практика та

перспективи для України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. Том 35 (74) № 3. С. 152-160. URL: https://www.pubadm.vernadskeyjournals.in.ua/journals/2024/3_2024/30.pdf (Особистий внесок автора: визначено сучасні міжнародні підходи до оцінювання якості освіти та проаналізовано їх особливості та можливості впровадження в українську освітню систему з метою підвищення її ефективності та відповідності світовим стандартам).

15. Журавель Ю. В. Інструментарій державного регулювання конкурентоспроможності закладів освіти України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2024. № 3 (42). С. 5-10. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2024/3/3.pdf>

16. Журавель Ю. В. Роль держави в забезпеченні конкурентоспроможності закладів освіти України у воєнний та післявоєнний період. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2024. № 4 (43). С. 42-49. URL: <http://www.customs-admin.umsf.in.ua/archive/2024/4/9.pdf>

17. Матвійшин Є. Г., Журавель Ю. В. Урахування міграційних процесів на регіональному рівні в процесі державного регулювання сфери освіти. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025 № 1(31). С. 305-315. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/18789> (Особистий внесок автора: для районів Львівської області визначено міграційні рухи різних вікових груп населення та виявлено освітню міграцію).

18. Матвійшин Є. Г., Журавель Ю. В. Розвиток економіки регіонів і професіоналізація кадрів завдяки публічному інвестуванню професійної освіти. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025 № 2(32). С. 248-258. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/20124> (Особистий внесок автора: визначено залежності між чисельністю випускників у регіональних закладах професійної освіти та обсягами реалізованих продукції і послуг у регіонах).

19. Журавель Ю. В., Попадинець Н. М., Графська О. І. Вплив євроінтеграції на стратегії державного регулювання в освітній сфері України. *Наукові перспективи*. 2025. № 2(56). С. 201-218. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/20707> (Особистий внесок автора: узагальнено стратегічні ініціативи та напрями розвитку системи освіти в Україні з урахуванням сучасних викликів та потреб суспільства).

20. Журавель Ю. В., Попадинець Н. М., Графська О. І., Маргітич В. В. Глобальна конкурентоспроможність української освіти: проблеми фінансування та міграції. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 3(11). С. 738-751. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sni/article/view/21076> (Особистий внесок автора: доведено, що ефективність функціонування системи освіти безпосередньо залежить від належного фінансування, впровадження сучасних інноваційних підходів до навчання та управління, а також від тісної взаємодії держави, суспільства і освітніх інституцій для забезпечення високої якості освітніх послуг і підготовки конкурентоспроможних фахівців).

21. Журавель Ю. В. Ринок надання освітніх послуг в Україні: структура та інструменти державної підтримки в умовах російсько-української війни. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 2(42). С. 64-76. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/19807>

22. Журавель Ю. В. Петрунь А. М., Дьордяй А. С. Інноваційна трансформація системи освіти в умовах воєнних викликів та цифрової економіки. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2025. № 45. С. 168-173. <https://doi.org/1.32782/pma2663-5240-2025.45.29> (Особистий внесок автора: проаналізовано державну політику підтримки інновацій та інституційні ініціативи у сфері впровадження освітніх технологій, зокрема розвиток цифрових платформ, таких як «Всеукраїнська школа онлайн», «Мрія» та iLearn).

23. Журавель Ю. В. Бюджетні механізми державного регулювання як інструмент забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти в Україні. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. №8(18). С. 368-381. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-8\(18\)-368-381](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-8(18)-368-381).

6.4. Опубліковані праці апробаційного характеру

24. Zhuravel Y., Popadynets N., Irtysheva I., Stetsiv I., Stetsiv I., Hryhoruk I., Boiko Y., Kramarenko I., Hryshyna N., Trushlyakova A. Management Aspects in the Higher Education Quality Assurance System. In: Ahram T., Taiar R., Groff F. (eds) Human Interaction, Emerging Technologies and Future Applications IV. IHIET-AI 2021. Advances in Intelligent Systems and Computing. 2021. Vol 1378. Springer, Cham. (*The author's personal contribution: The conceptual model of analysis in the management of competitiveness of the higher education system is substantiated*).

25. Журавель Ю. В. Інноваційний розвиток закладів освіти України. III Міжнародна конференція «Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства». 07-08 жовтня. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2021. С. 60-62.

26. Журавель Ю. В. Розвиток закладів освіти України: європейські виклики. Матеріали LXXXII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Розвиток науки в Україні під час воєнного стану», (30 березня 2022), м. Луцьк. С. 55-57. 164 с.

27. Журавель Ю. В. Доступність та права людини на освіту. Міжнародна науково-практична інтернет конференція «Світ наукових досліджень. Випуск 8». 28-29 квітня. Тернопіль, 2022. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/3754/>

28. Журавель Ю. В. Особливості стандартизації передвищої та вищої освіти в умовах війни. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. «Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів» (01 травня 2022 року), ГО «ІЕЕЕД», м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. С. 161-164.

29. Журавель Ю. В. Функціонування освітніх закладів в Україні. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва», м. Дубляни 25 травня 2022 р. Львів: Львівський національний університет природокористування, 2022. С. 206-208.

30. Журавель Ю. В., Попадинець М. В. Стандарти забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти України в умовах війни. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів» ГО «ІЕЕЕД», (01 серпня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. С. 133-135. (Особистий внесок

автора: проаналізовано стандарти забезпечення конкурентоспроможності системи освіти як важливого чинника підвищення її якості та відповідності сучасним вимогам).

31. Журавель Ю. В. Пріоритети покращення освітнього процесу закладів освіти України в глобальному мобільному просторі. Збірник тез доповідей дискусійної платформи «Імперативи та безпекові пріоритети збереження і розвитку продуктивної спроможності регіонів України в умовах війни» за заг. ред. д.е.н., проф. Шульц С.Л., д.е.н., проф. А.І. Мокія. Львів. 2022. С. 75-76.

32. Журавель Ю. В., Попадинець Н. М. Брендинг закладу освіти як основа його конкурентоспроможності. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Трансформація національної, закордонної моделей економічного розвитку та законодавства в умовах воєнного часу» ВНУ ім. Лесі Українки, (27-29 червня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. С. 37-40. (Особистий внесок автора: брендинг закладу освіти визначено як інструмент підвищення його конкурентоспроможності та привабливості для здобувачів освіти).

33. Журавель Ю. В., Попадинець М. В. Взаємодія закладів освіти України зі стейкхолдерами розвитку громади. Information and innovation technologies in the XXI century : materialy 5 International scientific conference, Katowice, 15-16 September 2022. С. 23-26. (Особистий внесок автора: досліджено взаємодію закладів освіти з роботодавцями як важливий фактор підвищення якості підготовки фахівців та їхньої затребуваності на ринку праці).

34. Журавель Ю. В., Попадинець М. В. Роль закладів освіти для розвитку громади. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства», 6-7 жовтня 2022 р. Навчально-науковий Інститут підприємництва та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. URL: <https://ipptlpnu.herokuapp.com/>. С. 104-106. (Особистий внесок автора: визначено роль закладів освіти у розвитку національної економіки та формуванні людського капіталу).

35. Журавель Ю. В. Вплив публічної політики на розвиток конкурентоспроможності закладів освіти України. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства», 5-6 жовтня 2023 р. Навчально-науковий Інститут просторового планування та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. URL: <https://ipptlpnu.herokuapp.com/>. С. 102-103.

36. Журавель Ю. В. Оцінка ефективності державних механізмів регулювання конкуренції українських освітніх установ. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства», 10-11 жовтня 2024 р. Навчально-науковий Інститут просторового планування та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2024. URL: <https://ipptlpnu.herokuapp.com/>. С. 74-76.

37. Журавель Ю. В. Освітня еміграція та імміграція України. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції для освітян «Березневий науковий дискурс 2025» «Синергія освіти, науки та бізнесу в епоху глобальних трансформацій», Чернівці, 27 лютого 2025 р. С. 291-294.

6.5. Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

38. Popadynets N., Zhuravel Yu., Panukhnyk O. The system of maintaining the quality of education through public regulation of activity of higher educational establishments. *Економічні горизонти*. 2019. № 3(10). С. 43-53. URL: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/212806> (*The author's personal contribution: the system of ensuring the quality of education through the mechanisms of state regulation of higher education institutions is analyzed*).

39. Popadynets N., Zhuravel Yu., Panukhnyk O. Features of licensing in the activities of higher education institutions. *Вісник Економічних горизонтів*. 2019. № 1(8). С. 123-130. URL: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/212805> (*The author's personal contribution: the author investigates the peculiarities of licensing in the activities of higher education institutions as a mechanism for ensuring the quality of educational services and compliance with state standards*).

40. Журавель Ю. В. Теоретико-методологічні аспекти державного регулювання сфери освіти. *Регіональна економіка*. 2021. № 2(100). С. 125-139. URL: https://re.gov.ua/re202102/re202102_125_ZhuravelYuV.pdf

41. Журавель Ю. В. Безоплатна освіта як чинник впливу на конкурентоспроможність навчальних закладів. *Регіональна економіка*. 2021. № 4(102). С. 27-34. URL: https://re.gov.ua/re202104/re202104_022_ZhuravelYuV.pdf

42. Журавель Ю. В. Аналіз розвитку сфери освіти в Україні в контексті доступності та безоплатності освітніх послуг. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2021. № 6. С. 31-36. URL: [https://ird.gov.ua/sep/sep20216\(152\)/sep20216\(152\)_017_ZhuravelYu.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20216(152)/sep20216(152)_017_ZhuravelYu.pdf)

43. Журавель Ю. В., Коцко О. А., Лазоренко Т. В. Адміністративні механізми забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти України. *Регіональна економіка*. 2022. № 1(103). С. 43-50. URL: https://re.gov.ua/re202201/re202201_043_ZhuravelYuV,KotskoOA,LazorenkoTV.pdf. (*Особистий внесок автора: визначено концептуальні засади формування адміністративних механізмів у сфері освіти, зокрема їх вплив на конкурентоспроможність закладів освіти в Україні, розглянувши антагоністичний характер цього впливу, узагальнивши сутність державних освітніх стандартів та визначивши критерії їх застосування, а також обґрунтувавши системні заходи впровадження цих стандартів у країнах ЄС для підвищення ефективності освітньої політики*).

44. Журавель Ю. В., Григорук І. І. Конкурентні переваги закладів освіти України у глобальному мобільному просторі. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2022. Вип. 1(153). С. 32-38. URL: [https://ird.gov.ua/sep/sep20221\(153\)/sep20221\(153\)_032_ZhuravelYu,HryhorukI.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20221(153)/sep20221(153)_032_ZhuravelYu,HryhorukI.pdf) (*Особистий внесок автора: визначено основні складові освітнього процесу, що формують конкурентні переваги закладів освіти України, акцентував увагу на значущості міжнародного стажування для академічної мобільності та охарактеризував ключові проблеми навчального процесу, зокрема необхідність залучення практиків*).

45. Журавель Ю. В., Попадинець М. В., Якубів В. М., Гринаш Л. П. Публічна політика забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти України в умовах децентралізації державної влади. *Регіональна економіка*. 2022. № 2(104). С. 63-78. URL: https://re.gov.ua/re202202/re202202_063_ZhuravelYuV,PopadynetsMV,YakubivVM,HrynashL

P.pdf (Особистий внесок автора: досліджено теоретико-прикладні засади формування та реалізації публічної політики забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти та обґрунтовано значення їхньої взаємодії з органами влади та місцевого самоврядування, а також визначено роль освітніх установ у розвитку громад).

46. Zhuravel Y., Popadynets N., Hrynkevych S., Panukhnyk O., Ratushniak I. Content Component of The Educational Process As A Competitive Advantage of Ukrainian. *ASEJ Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law*. 2022. Vol. 26, No. 2. P. 55–62. URL: <https://asej.eu/index.php/asej/article/view/637/619> (The author's personal contribution: the main indicators in education are analyzed, namely, the dynamics of the average monthly salary in educational institutions is determined and the priorities for improving the educational process in educational institutions of Ukraine are substantiated).

47. Buhlai N., Androshchuk I., Tron T., Strelnyk O., Zhuravel Yu. Advanced educational techniques and their role in enhancing learning outcomes. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2024. Special Issue (14/02-XLV.). Pp. 24-29. (The author's personal contribution: it is substantiated that modern pedagogical technologies, approaches and tools should be adapted for the active implementation of successful international practices against the European globalization principles of sustainable development).

Загалом, основні положення та результати роботи повністю викладено у зазначених наукових працях.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

Основні положення і результати дисертаційного дослідження розглянуто та схвалено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, серед яких, зокрема: III Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства» (м. Львів, 7-8 жовтня 2021 р.); LXXXII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Розвиток науки в Україні під час воєнного стану» (м. Луцьк, 30 березня 2022 р.); Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Світ наукових досліджень» (м. Тернопіль, 28-29 квітня, 2022 р.); I Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів» (м. Луцьк, 01 травня 2022 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва» (м. Дубляни, 25 травня 2022 р.); Дискусійна платформа «Імперативи та безпекові пріоритети збереження і розвитку продуктивної спроможності регіонів України в умовах війни» (м. Львів, 9 червня 2022 р.); III Міжнародна науково-практична конференція «Трансформація національної, закордонної моделей економічного розвитку та законодавства в умовах воєнного часу» (м. Луцьк, 27-29 червня 2022 р.); III Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів» (м. Луцьк, 01 серпня 2022 р.); V Міжнародна науково-практична конференція «Information and innovation technologies in the XXI century» (м. Катовіце, 15-16 вересня 2022 р.); IV Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства» (м. Львів, 6-7 жовтня 2022 р.); V Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства» (м. Львів, 5-6 жовтня 2023 р.); VI Міжнародна науково-практична конференція

«Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства» (м. Львів, 10-11 жовтня 2024 р.); III Міжнародна науково-практична конференція для освітян «Березневий науковий дискурс 2025» «Синергія освіти, науки та бізнесу в епоху глобальних трансформацій» (м. Чернігів, 27 лютого 2025 р.).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Теоретико-методологічні та методичні результати дисертаційної роботи використано у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка», зокрема під час викладання дисциплін: «Державна політика та врядування» та «Комунікації в публічному управлінні» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 *Публічне управління та адміністрування* (довідка про впровадження № 67-01-536 від 22.04.2025).

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи можуть бути використані у роботі органів публічної влади на національному і регіональному рівні в контексті реалізації державної політики під час суспільних і гуманітарних трансформацій. Результати дисертаційного дослідження впроваджено у діяльності таких державних і громадських інституцій, як:

Департамент економічної політики Львівської обласної державної адміністрації – з метою розробки освітнього мережевого підходу, що передбачає формування політичних, професійних, працересурсних, міжнародних і функціональних мереж стейкхолдерів сфери освіти, публічної влади та економіки громади, регіону чи держави (довідка про впровадження № 1-52/939 від 09.11.2022 р.).

Департамент освіти і науки Івано-Франківської обласної державної адміністрації – з метою визначення пріоритетів реалізації публічної політики щодо забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти в умовах децентралізації, що передбачає побудову матриці взаємодії закладів освіти з іншими стейкхолдерами (довідка про впровадження № 322 від 28.03.2023 р.).

Департамент економічної політики Львівської обласної державної адміністрації – з метою визначення особливостей впровадження принципу публічності в державно-управлінські процеси, що дає змогу обґрунтувати важливість залучення закладів освіти до системних взаємодій з інститутами влади (довідка про впровадження № 1-52/127 від 17.03.2023 р.).

Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації – з метою удосконалення напрямів розвитку конкурентоспроможності закладів освіти шляхом державного регулювання низки процесів пов'язаних з умовами відбудови країни після війни, а саме в частині відновлення освітньої сфери (довідка про впровадження № 03-01/01/775 від 21.04.2023 р.).

Яворівська міська рада Львівської області – з метою інтеграції міжнародного досвіду, активного розвитку цифрових компетентностей у педагогічних практиках, поширення міждисциплінарних підходів та посилення взаємодії з ринком праці як

складових, що формують адаптивну, інноваційно-орієнтовану освітню модель (довідка про впровадження № 6179 від 08.06.2025 р.).

Любомильська міська рада Волинської області – результати дисертаційного дослідження використані при удосконаленні системи управління закладами освіти, формування регіональних стратегій розвитку та впровадження інноваційних практик у сфері освіти (довідка про впровадження № 48 від 29.08.2025 р.).

Шептицька міська рада Львівської області – з метою запровадження освітніх кластерів за основними напрямками та розвитку освітньо-наукового хабу громади на основі синергії стейкхолдерів (довідка про впровадження № 1329/1 від 06.10.2025 р.).

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота Журавель Ю. В. містить 386 сторінок. Основний зміст роботи викладено на 325 сторінках тексту. Список використаних джерел складається із 383 найменувань.

Мова та стиль викладення є на належному науково-технічному рівні, за структурою та оформленням повністю відповідає вимогам МОН України (відповідно до наказу № 40 від 12.01.2017 р. із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.).

11. У докторській дисертації «Державне регулювання конкурентоспроможності закладів освіти України» матеріали кандидатської дисертації «Стратегічне планування на підприємствах харчової промисловості» не використовувались.

12. Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона представлена до захисту

Дисертація за сутністю наукової проблеми, завдань та отриманими результатами відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 *Механізми державного управління* (Перелік наукових спеціальностей, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14 вересня 2011 року № 1057) та вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17.11.2021 р.

У ході обговорення дисертаційної роботи до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

13. З урахуванням зазначеного, ухвалили:

13.1. Дисертація Журавель Ю. В. «Державне регулювання конкурентоспроможності закладів освіти України» є комплексним, системним дослідженням у галузі публічного управління, завершеною науковою працею, в якій обґрунтовано теоретико-методологічні засади та практичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів державного регулювання конкурентоспроможності закладів освіти в Україні.

13.2. Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обґрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

13.3. У 47 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них: 3 статті у наукових періодичних виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази даних Scopus/Web of Science, 19 статей у наукових фахових виданнях України, 1 розділ колективної монографії, 14 тез доповідей науково-практичних конференцій, з яких 1 індексується в міжнародній наукометричній базі даних Scopus; 10

публікацій, що додатково відображають результати дисертації.

13.4. Дисертація відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – *механізми державного управління* (Перелік наукових спеціальностей, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14 вересня 2011 року № 1057) та вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17.11.2021 р.

13.5. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

13.6. Із урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Журавель Юлії Вікторівни дисертаційна робота «Державне регулювання конкурентоспроможності закладів освіти України» рекомендується до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

професор кафедри адміністративного та фінансового менеджменту, д.держ.упр., професор

Вероніка КАРКОВСЬКА

професор кафедри публічного врядування, д.держ.упр., професор

Ольга ФЕДОРЧАК

професор кафедри теоретичної та практичної психології, д.держ.упр., професор

Петро ПЕТРОВСЬКИЙ